

DE BIJENWERELD

WETENSCHAPPELIJK VERZORGD
DOOR J. DE MEZA BIJENSTAND
MELLONA te SANTPOORT

MET EEN VOORWOORD
VAN DR. JAC. P. THIJSSSE
FOTOGRAFIE C. AAFJES

VOORWOORD

De honigbij is een zo nuttig en bewonderenswaardig insect, het imkersbedrijf een zo gemoedelijke bezigheid, dat wij iedere poging, om de bij bekend te maken en het bijenbedrijf te bevorderen met grote vreugde moeten begroeten» Daarom roep ik een hartelijk welkom toe aan de nieuwe bijenfilm en vooral ook aan de beknopte, maar veelzeggende en stimulerende toelichting van de film, waarvoor ik gaarne dit voorwoord schrijf.

Het imkersbedrijf is op zich zelf een aangename en vaak profitabele bezigheid. Het profijt aan was en honig kan soms zeer belangrijk zijn, ook voor den liefhebber. Deze heeft echter nog oneindig meer voordeel door den omgang met het onbegrijpelijke, verwonderlijke bijenvolkje, door de aanschouwing van hun schoon bestaan en ook door het verwerven van den ordezin en de handigheid, het kalme overleg en de vaak plotseling nodige grote inspanning, die dit bedrijf met zich brengt. Het wordt daardoor tot een veredelende ontspanning, niet het minst voor de groot-stedelingen. Het is dan ook niet te verwonderen, dat de Amsterdammers aan hun Zuidelijken wandelweg zo'n prachtig Bijenpark hebben aangelegd. Bij dit alles komt nog de aangename omstandigheid, dat ieder imker zich mag beschouwen als weldoener der mensheid in een kring van verscheidene kilometers straal rond om zijn korven, want elke appelboom, kersenboom, perzikboom in dat gebied kan geen vrucht zetten wanneer de insecten niet zorgen voor de overbrenging van het stuifmeel en in April zijn onze wilde bijen nog maar gering in aantal vergeleken bij de tienduizenden, die uit iedere bijenkast ten arbeid gaan. Het welslagen van de fruitkwekerij hangt onmiddellijk af van het aantal bijenvolken in den lande. Misschien is het geldelijk voordeel, dat dé bijen op deze wijze verschaffen, wel groter dan de opbrengst aan was en honig, maar meer dan geldelijk voordeel waarden wij het genot, de lering en de stichting die de bijen ons, brengen.

Van harte hopen wij, dat de knappe film er toe moge bijdragen, om het aantal bijenhouders te verdubbelen. Ons land zal er wel bij varen.

Bloemendaal 1927.

JAC. P. THIJSSSE.

Hierbij bied ik de film „De Bijenwereld" aan als bijdrage tot de ontwikkeling der documentaire cinematografie. Ik schroom niet „De Bijenwereld een "grote film" te noemen. Niet alleen om haar lengte heeft zij recht op dezen titel, meer nog om de degelijke wijze waarop deze standaardfilm tot stand is gekomen.

Meer dan een jaar is aan deze film ingespannen gearbeid en het is aan de voorbeeldige samenwerking tussen de Heeren J, de Meza en C. Aafjes en beider eindeloos geduld te danken, dat een zoo voortreffelijk geheel tot stand is gekomen, Aan beiden mijn oprechten dank.

Maar ook de onvermoeide artiesten van deze film, de bijen, voor hun welwillende belangeloze medewerking, mijn dank. Hun belangrijk leven van werken en winnen is de grondslag van deze natuurhistorische industriefilm geweest. Ik vertrouw, dat duizenden deze film zullen gaan zien, er daardoor lering uit zullen trekken en het nijvere, nuttige bijenvolk steeds meer sympathieke belangstelling zal onder vinden,

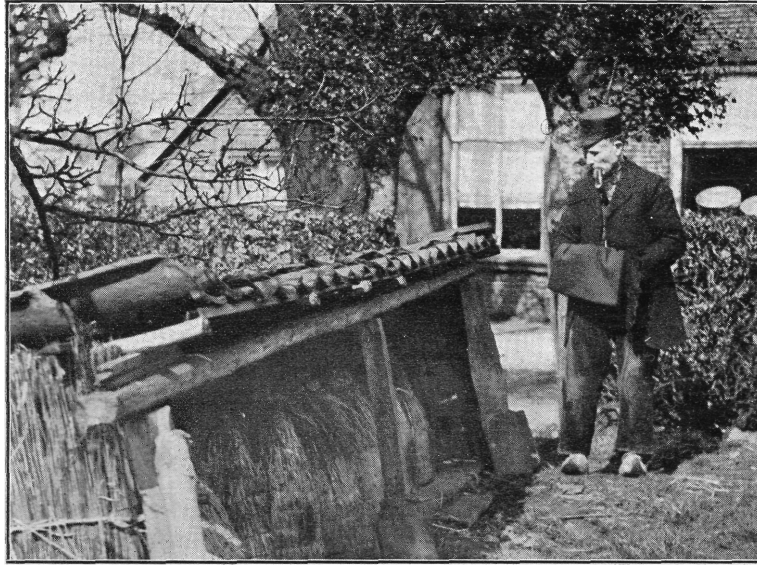
Haarlem 1927.

B. D. OCHSE,
Dir. Filmfabriek Polygoon.

DE BIJENWERELD.

Ongetwijfeld is er geen diersoort, welke om zijn bijzondere organisatievorm, zijn geheimzinnige levenswijze en zijn aan wonderen grenzende prestaties door alle eeuwen heen zich in meer belangstelling heeft mogen verheugen dan het kleine vliesvleugelige insect: de honigbij, *Apis Mellifica*. En volkomen terecht, want 't is in bijzondere mate interessant het leven en bedrijf van een bijenvolk met meer dan gewone aandacht gade te slaan. En wanneer we trachten even den sluier op te lichten, die over die krioelende, schijnbaar doelloos bewegende massa ligt, dan kan men zich indenken, dat door alle eeuwen heen de mensheid geneigd is geweest om de meest romantische verhalen te fantaseren over die organisatie, welke men een bijenvolk noemt. Wat al legenden en sagen zijn er gegroeid in de jaren toen studie en wetenschap nog niet in staat waren om in het vele gebeuren in een bijenvolk een wel overlegd en goed georganiseerd geheel te zien. "Wel is waar moeten ook nog heden ten dage de grote vragen van het „Waarom" gerangschikt worden in die grote serie van vraagstukken, die de natuur ons ter oplossing voorlegt. Maar voorbij is nu toch de tijd, waarin men sprak van het kadaver van een wolf, dat ergens in het bos lag, waaruit de honigbijen geboren waren of geloofde aan een hollen boom in de onmiddellijke nabijheid van den dodenakker, waar boze geesten door middel van honigbijen de mensen wisten te straffen. Toch bestaan ook in ons land nog vele traditionele gebruiken, die met ernst in stand worden gehouden op grond van bestaand bijgeloof, en het zou zeker als heiligschennis worden beschouwd, als iemand zou trachten deze gewoonten te doen verdwijnen of weg te redeneren. Naarmate echter de moderne bijenteelt veld wint, verdwijnen deze traditionele gebruiken, die alleen als historische herinneringen zullen worden genasaleerd, waarvan alleen een vaag en verwijderd gevoel van alle sagezoet en legendarisch pittoresk blijft zweven in mensenbrein, verdrongen door het jagende ijlgedoe van den modernen tijd.

Tot nog na een mensenleeftijd van al die kalmte en gemoeidelijke rust, doortrokken met landelijke humor en ernst niets meer is overgebleven, dan de met meer of minder gevoel geschreven letteren der kroniekschrijvers* De film, die helaas te laat is uitgevonden om van al die oude tradities een originele herinnering voor het nageslacht te bewaren, geeft U echter een paar scènes, die een kleine afspiegeling geven van datgene, wat ik hierboven als sage en legende beschreef

Een oude Imker deelt de dood van een huisgenoot aan de bijen mede.

De film voert U in één der Saksische wouden, waar een houthakker, door tegenslag zwaarmoedig geworden, liep rond te dwalen met geen anderen troost, dan die, welke te vinden is in den dood als een enige oplossing van den zware strijd om het bestaan. Bij zijn omzwervingen ontmoet hij een fee, die hem opbeurt en hem meeneemt naar een plaats, waar uit oude boomstronken bijen vliegen. Zij beveelt hem, zich met de cultuur der bijen bezig te houden en schenkt hem haar zegen op zijn werk. Deze opdracht ter harte nemend, gaat hij zich wijden aan de cultuur der bijen, wat hem en zijn gezin voor den ondergang behoedt en hem zijn brood doet ver-

Bij het „rouwen en aanzeggen" wordt op een der korven een zwarte doek gelegd.

dienen. Deze fee is de fee „Mellona", de schutsengel der bijenteelt.

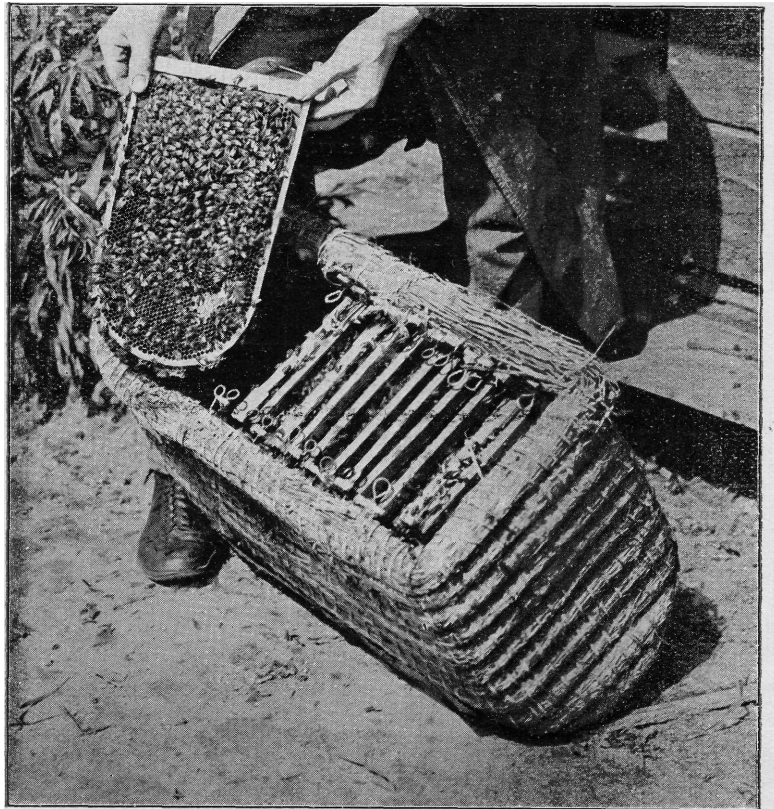
De bijen, in de heistrecken "Imnmen" genoemd, hebben steeds een bekoorenden invloed op de mensen gehad. Vader, zoon en kleinzoon nemen meestal de liefde voor de cultuur der bijen van elkaar óver, ofschoon het wisselvallige klimaat en de primitieve cultuurmethode de stoffelijke voordelen soms zeer karig maken» Gelukkig dringt in de meest afgelegen plaatsen en achterhoeken, dank zij betere communicatie, het nut der bijen, anders dan voor honing- en wasopbrengst meer en meer door. En wel voor de bevruchting der land- en tuinbouwgewassen en bovenal voor de fruitcultuur. De film stelt U in kennis met de familie der honingbijen, die bestaat uit drie soorten gezinsleden, te weten:

- 1 De koningin, de moederbij.
- 2 De darren, het mannelijk element, de heren der schepping.
- 3 De werkbijen, vormend de schare arbeidsters.

Als voornaamste noemen we de Koningin of moederbij, in de cultuur kortweg de „moer" genoemd. Deze is in een

bijenvolk als eenling vertegenwoordigt als het volmaakt vrouwelijke wezen, dat het vermogen heeft bevruchte eitjes te leggen na paring met een dar. Ook onbevruchte eitjes worden door haar gelegd, waarvan echter niet, zoals men zou denken niets terechtkomt, maar waaruit het tweede deel der gezinsleden ontstaat: de mannelijke groep van den bijenstaat, de darren. Deze doen door de eigenaardige familie-relaties aan het Nijmeegse wonder denken. Zoals ik reeds schreef, ontstaan ze uit onbevruchte eitjes, zodat ze dus vaderloos zijn. Nu zijn er wel meer wezens, die vaderloos zijn, maar hier hebben we een groep dieren, die nooit een vader hebben gehad, maar... wel een grootvader bezitten, die nooit zoons zullen krijgen, maar kleinzons bij duizenden. Als derde groep zien we de werkbijen, die, zoals de naam reeds zegt, zich belasten met alle arbeid, welke veel en velerlei is. De film plaatst ons aan den ingang van de bijenwoning, waar we allerlei arbeid kunnen gadeslaan. Hier zien we grote scharen van arbeidsters, met rusteloze ijver het veelkleurig stuifmeel, als twee zware korfjes aan de achterpoten opgetast, de woning binnen dragen en die binnen in één der vele cellen afschuiven, om enkele minuten daarna weer terug te vliegen naar het veld voor de volgende vracht. Als eigenaardigheid zij hierbij vermeld, dat de bij op één uitvlucht slechts één bloemsoort bevliegt en daardoor dus maar één soort honing of stuifmeel thuisbrengt. Hierdoor blijkt ook weer het wondere samenspel in de natuur. Zou de bij b.v. van een bes op een appel vliegen, dan zou geen bevruchting plaats hebben.

Verder zien we de “wachters”, die alle binnenkomende bijen inspecteren of ze wel in de woning thuis horen en eventuele vreemdelingen zonder pardon het halt toeroepen. Met behulp van een paar collega's worden deze indringers zeer hardhandig verwijderd, hetgeen hun meestal het leven kost. Verder passeren de waterhaler den ingang, zij halen water uit sloot en plas, dat nodig is voor de opvoeding der jonge larven. Dan de grote schare honinghalers, die met onverdrote ijver werken, zoolang de zon hen gelegenheid geeft om de zoete nectar uit de bloemen te puren en in de cellen der woningen uit te storten. Verschillende bij en woningen passeren ons oog, vanaf de

Een Gravenhorster boogkorf.

ouderwetse strookorf tot de moderne bijenwoning. Deze laatste zijn bij uitstek geschikt om een duidelijk inzicht te krijgen van het wonderlijke en interessante leven in zo'n bijenvolk» Met behulp van buitengewoon lichtsterke tele-objectieven en een grote dosis geduld is het mogelijk geweest een duidelijk beeld te maken van de ontwikkeling der eitjes, tot bij, tot dar en koningin. Op één raam zien we de jonge werksters bij tientallen de cel ontvlieden, slechts kort, onbeholpen tussen de oudere zusjes rondscharrelend, daarna een werkzaam aandeel nemend in het grote bijengezin. Zeer interessant geeft het filmbeeld U weer hoe de jonge prinsessen het celdekseltje stuk bijten en met nerveuze beweginkjes de cel verlaten, bij instinct wetend, dat haar een

zware en moeilijke strijd om de heerschappij te wachten staat.

De film brengt ons in het bijenpark „Mellona" te Santpoort, het dorp, waar een der veteranen op bijenteeltgebied in Nederland, de heer F. Aug. Kelting, heeft gewoond en door zijn energieke arbeid de bijenteelt belangrijke diensten heeft bewezen. Op één der eerste zonnige dagen van Februari komen de bijen na een lange winterrust bij honderden het vlieggat uit om hun voorjaars- of reinigingsvlucht te houden*

Een schilderachtig hoekje in het bijenpark van den Schrijver.

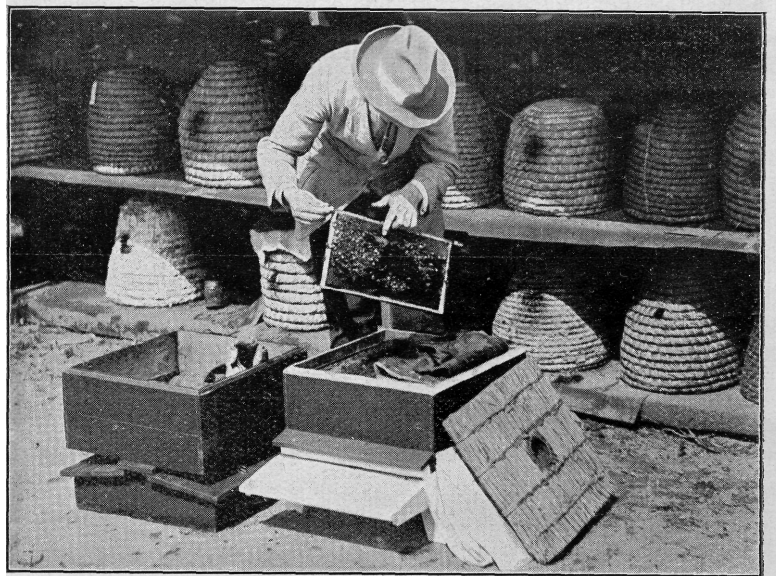
Heerlijk zoemend, hun glazen vleugeltjes glinsterend als evenveel zonnetjes, luiden zij de komst der naderende lente in. Als heerlijke muziek klinkt het in des imkers oren. Hij weet nu, dat ook voor hem de stille tijd voorbij is en maakt van de reinigingsvlucht gebruik om een kort en vluchtig onderzoek in te stellen.

Allereerst overtuigt hij zich of de ziel van het volk, de moederbij nog aanwezig is. Een blik op het middenraam, waar hij alreeds eitjes, larven en gesloten broed vindt, doet hem in dat opzicht gerust stellen. Zijn geoefend oog over-

ziet den voedselvoorraad, die, indien te kort, met wat suikerdeeg wordt aangevuld om den lentetijd te halen, daar dan de bijen op allerlei gewassen zelf voor aanvulling kunnen zorgen.

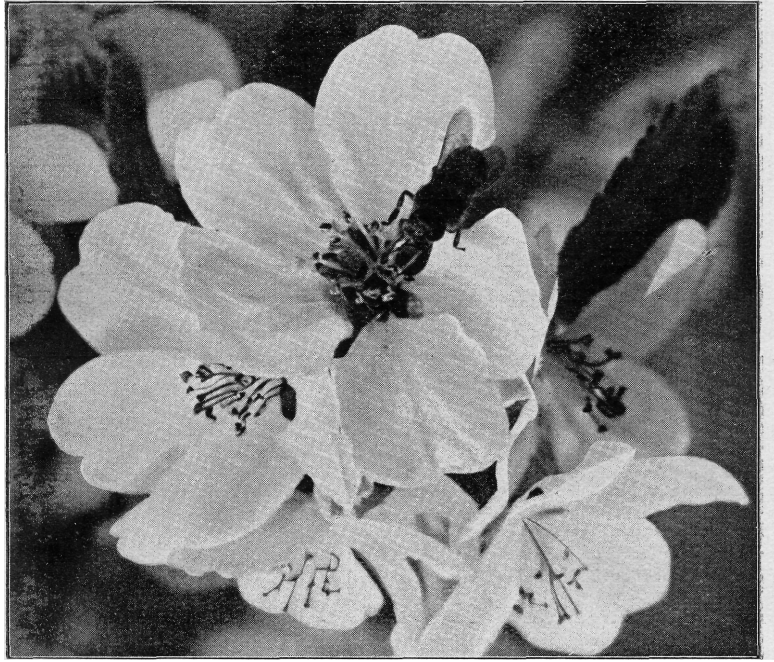
De techniek heeft het mogelijk gemaakt den bijen het fundament hunner bouwcellen reeds afgepast en afgetekend te geven. Hierop bouwen de bijen hun cellen, waarvan wij op het doek verschillende stadia te zien krijgen.

Slechts een geringe aanwijzing, mits goed geplaatst, is vol-

De Voorjaarsinspectie van een bijenvolk.

doende om de bijen hun bouwdrift te doen botvieren en als een zwaar afhangend gordijn eindigend in een dunne keten, waarvan de vele schakels elk een bijenlichaam vormen, houwen zij hun raten. Kleine schubjes was komen door hoge temperatuur en trillende beweging van het lichaam tussen de achterlijf ringen te voorschijn om steeds doorgegeven te worden naar boven, waar de metselaars met zeldzame accurateze deze schubjes aan elkaar plakken tot zuivere zeshoekige cellen. Deze cellen worden zó gebouwd, dat het bodemvlak enerzijds, de celwanden van 3 cellen aan den anderen kant

Het bevliegen der appelbloesem.

Bijenbezoek op de bessenbloesem.

dragen, waardoor een zeer hechte constructie wordt verkregen.

Het lengen der dagen brengt in de natuur dag aan dag meer bloemen in bos en veld, in tuin en boomgaard. Nu brengt de imker zijn bijen in de omgeving der boomgaarden. Ons oog gaat te gast in den bloeiende bongerd en de vlijtige bijen bezoeken tot eigen onderhoud en opbouw hunner kolonie de bloesem, onbewust van het grote nut der bevruchting, dat zij tevens tot stand brengen. Ook de aalbessen verheugen zich in een drukke belangstelling der bijen, zeer tot genoegen van de bezitters van fruittuinen.

De ontwikkeling der bijen gaat nu crescendo. De ruimte in de winterplaats is nu spoedig vol en was in Februari slechts het midden der ramen druk bezet, als de hoofdstraten onzer steden op een nationale feestdag, nu zijn alle straatjes tussen de ramen tot in de uiterste hoekjes gevuld met bijen. In het midden der ramen bevinden zich duizenden eitjes en larven en nog meer duizendtallen poppen sluimeren in hun wieg tot den dag aanbreekt dat ook zij hun plaats in de familie mogen innemen. Wat niet bezet is met eitjes, larven of poppen, wordt door het steeds groter wordende aantal werksters, voorgedragen met heerlijke honing, die als een kostbaar diadeem van fonkelende parelen de broedruimte omsluit, waar tussen de veelkleurige stuifmeelcellen een aardige garnering vormen. Enorme hoeveelheden honing en stuif"meel zijn nodig om vermengd tot een voederbrij de ontwikkeling der jonge larven te bevorderen. De imker komt ze te hulp door een extra ruimte beschikbaar te stellen, „de honingkamer". Naar hartelust kunnen ze nu verzamelen en bij gunstig weer is slechts een korten tijd nodig om de ledige ramen van de honingkamer te veranderen in zware ramen, waarin de heerlijke voorjaarshoning fonkelt. Over vele cellen ligt alreeds het zegel der zuiverheid. Als de cel bijna vol is, wordt er een keurig dekseltje over gebouwd, dat de honing van de lucht afsluit en voor bederf vrijwaart. Ook de straatjes in de honingkamer zijn nu spoedig gevuld door de steeds groter wordende kolonie. De moederbij is nu op het hoogtepunt van haar eierlegend vermogen; 2000 en meer eitjes deponeert zij per dag in de diverse cellen. Deze geweldige toename der bevolking is ten slotte de oorzaak dat

de bijen gaan „voorliggen", ook „baard vormen" genoemd. Vooral bij de korven is dit „baardvormen" duidelijk waar te nemen. Bij duizenden hangen zij voor den ingang der woning in afwachting van de geboorte ener nieuwe prinses. **Op** den eersten warmen, zonnige dag zien we dan dat grote en onbegrijpelijke gebeuren in de bijenwereld, n.l. het zwermen. Geen signaal in het best gedisciplineerde leger wordt zoo gehoorzaamd als het zwerm signaal in een bijenvolk. Bij duizenden vloeien de bijen als een wilde bruisende stroom uit het vlieggat en snel schieten ze naar het azuurblauw omhoog, waar de zon hun twinkelende vleugeltjes als een

Het aanvliegen van een zwerm.

vonkenregen doet schitteren. In dolle vreugde verlaten een 20.000-tal bijen met hun moederbij de heerlijke warme woning, waar de provisiekast hun een onbezorgde toekomst garandeerde, om een onzekere toekomst tegemoet te gaan. Edoch, het onzekere weerhoudt hen niet. Na gedurende een tiental minuten hun zwerm lust in een dolle vliegemonstratie, onder melodieuze klinkend zwermgezoem te hebben botgevierd, komt de ernst terug. Plots ontdekt men een klein troepje bijen op een tak of struik en de rondvliegende bijen doen het troepje

door hun bijvliegen spoedig aandikken tot een zware tros, die door haar gewicht de tak soms doet buigen. Als kinderen, die na een daad van onbezonnenheid, over' denken wat zij misdreven hebben, zitten de zo-even nog jolige en blij--zoemende bijen ernstig bijeen, 't Is alsof ze nu pas tot bezinning komen en de ernst van den toestand bespreken.

Reeds vóór dat de zwerm afvloog, waren kwartiermakers uitgezonden om een nieuwe woning te zoeken, waarvoor een holle boom, een dakgoot of schoorsteen door hen vaak wordt uitgezocht. Na de rustperiode zou de zwerm daar dan heen trekken en zich een nieuw interieur bouwen. Het waakzaam oog des imkers stoort echter snood dit mooi opgezette plan. Een forse ruk aan den tak en de hele krioelende massa ligt in den vangkorf.

Voorzichtig wordt deze omgekeerd, daar de bijen zich dan in den kop van den korf bijeenvoegen. De bijen, die tijdens het scheppen afvlogen, voegen zich dan bij het volk en zien van hun oorspronkelijk reisplan af, tenzij de korf de toets hunner eisen van reinheid niet kan doorstaan. Een spoedige ontvluchting is dan de straf des imkers voor zijn tekort aan properheid.

De zwartgallige bijenhouder, die na enige slechte oogstjaren moppert, dat bij een bij, bij moet, ondervindt echter ook wel dat men bij een bij dikwijls moeilijk bij kan. Bij voorbeeld als de zwerm zich op een zeer lastige plaats neerzet. In hoge bomen moeten soms acrobatische toeren verricht worden om den zwerm behoorlijk in den vangkorf te krijgen. Valt een gedeelte buiten den vangkorf, dan bestaat de kans, dat daar de koningin bij is en dan verlaat ook het andere gedeelte weer spoedig den vangkorf. Zit de zwerm aan een vrij hangenden tak, dan is afknippen een gemakkelijke methode om den zwerm te verplaatsen. Inmiddels zijn nieuwe woningen in gereedheid gebracht. Korven worden met stokjes doorstoken, die de nieuwe raten enigen steun zullen bieden. Met een stevige handdruk wordt hen het welkom in de nieuwe woning toegewenst.

Tegen den avond stort de imker zijn zwerm in de nog te huur staande woning, direct de massa afdekkend met een kleedje, waardoor de bijen tussen de raten zakken. Als

attractie stort hij ze er ook wel eens vóór, om te genieten van den vrolijken intocht in de nieuwe woning. Lopen een gedeelte der bijen, direct al door de waslucht gelokt, de woning in, als de moederbij den ingang is gepasseerd, trekt het overige deel in drommen naar binnen, waar onmiddellijk met den arbeid wordt aangevangen. Meerdere zwermen zou het volk te veel verzwakken, waarom de imker het overvloedige deel der koninginnecellen wegbreekt en de verdere aanwas der darrenbevolking beperkt door de poppen te doden.

De jonge koningin, die ongeveer een week na de geboorte geslachtsrijp is, vliegt op een mooie zonnige dag uit, achtervolgt door een leger van aanbidders (darren), waarvan de sterkste de koningin bevrucht, deze liefdesdaad met den dood betalend. Deze vlucht noemt men de bruidsvlucht der koningin. Een kritieke tijd voor het bijenvolk is deze bevruchtingstijd. De mogelijkheid, dat ze verongelukt is nogal groot, waarom de imker er voor zorgt van deze waardevolle diertjes enige in reserve te hebben, of indien dit onverhoopt niet het geval is, er enige te bestellen. In deze koninginnen wordt n.l. handel gedreven. De kweker handelaar houdt er een bijzondere verzendmethode op na en zoo zien we Hare Koninklijke Hoogheid verpakt in een transportdoosje, vergezeld van enige hofdames, voorzien van een postzegel, als brief naar haar nieuwe stiefkinderen reizen. Een vrij zeldzame opname, die zeer veel moeite heeft gekost, maar welks moeite ruim beloond is geworden door de duidelijke weergave, is een stuk raat met cellen, waarin een werkbij eitjes heeft gelegd. Een bijenvolk, dat zijn moederbij verliest, tracht eerst door opkweken van een werkbij-eitje tot koningin, de situatie te redden. Zijn er echter geen eitjes meer en zorgt de imker niet voor het inbrengen ener andere moederbij, dan is de toestand hopeloos. Ten einde raad kiezen de werkbijen één uit hun midden, die ze door sterk voeren prikkelen om eitjes te leggen.

Deze werkbij legt dan ook eitjes, maar onbevruchte, waaruit evenals bij de koningin, darren voortkomen. Bovendien legt ze, door haar onbedrevenheid, meerdere eitjes in één cel. Niet alleen in koninginnen, maar in gehele bijenvolken is een vrij grote handel. Ons land mag zich verheugen in het

bezit van de grootste bijenmarkt der wereld; wij bedoelen de markt te Veenendaal, die tot op heden haar oorspronkelijk karakter heeft weten te behouden. Wij zien daar de Zonen der Veluwe van heinde en ver gekomen met paard en wagen, loven en bieden, en op handslag hun bijen verkopen. En eens geworden over den prijs, wenst koopman koper geluk met de „bieën" en steekt als zegel van verkoop een groenen tak op den eersten korf van den stal. De belangstelling voor het mysterie van het bijenvolk wordt helaas veel

Op de bijenmarkt in Veenendaal.

afbreuk gedaan door de legendarische verhalen over hun steeklust. Niets is minder waar dan deze overdreven voorstelling. De kinderen des imkers, hoewel reeds meerdere malen kennis gemaakt hebbende met den bijen-angel, zijn niet bevreesd en tonen hun belangstelling. Een kalme, rustige belangstelling verdragen de bijen meestal, zonder dat zij tot den aanval overgaan. Anders is het echter, wanneer de amateur-imker alreeds bij voorbaat zich onrustig en daardoor onhandig toont. Korte, schichtige bewegingen beschouwen de bijen als evenzoveel aanvallen op hun koninkrijk en dan zijn ze spoedig genegen, met hun scherpen

Door de kinderen met bijen vertrouwd te maken, leert men ze de natuur liefhebben.

Een veldstal van bijenkorven in een mosterdveld.

angel een aanval te wagen. Dit heeft ten gevolge, dat zulke beoefenaars der bijenteelt wel eens het hazenpad kiezen, toch niet voorkomend, dat een of meer bijen hun angel in de huid van den rustverstoorder deponeren, met somtijds als gevolg een sterk opgezwollen ooglid, waartussen de pupil als een katten oog in de morgenuren door gluuert. Oningewijde doen daarom verstandiger zich voorlopig te wapenen met sluier en handschoenen, die het rustig werken bevorderen, mits geen oorzaak wordend dat zij in overmoed wild en ruw de behandeling der bijen uitvoeren. Als de linde- en klaverbloei

Drentse korven op de Heide.

is afgelopen, het mosterdzaad, één der beste honingbronnen, hun bezoek heeft gehad, dan neemt de imker de gevulde honingkamers en sectiebakken af. De gevulde honingcellen, die voor het grootste gedeelte reeds verzegeld zijn, worden ontzegeld en door middelpuntvliedende kracht wordt het heerlijke product uit de raten geslingerd, dat als vloeibaar goud uit de kraan loopt.

Wordt dit product om zijn hoge voedings- en geneeskrachtige waarde alomteweerd, als lekkernij genieten de kinderen ongetwijfeld wel het allermeest ervan, hetgeen de

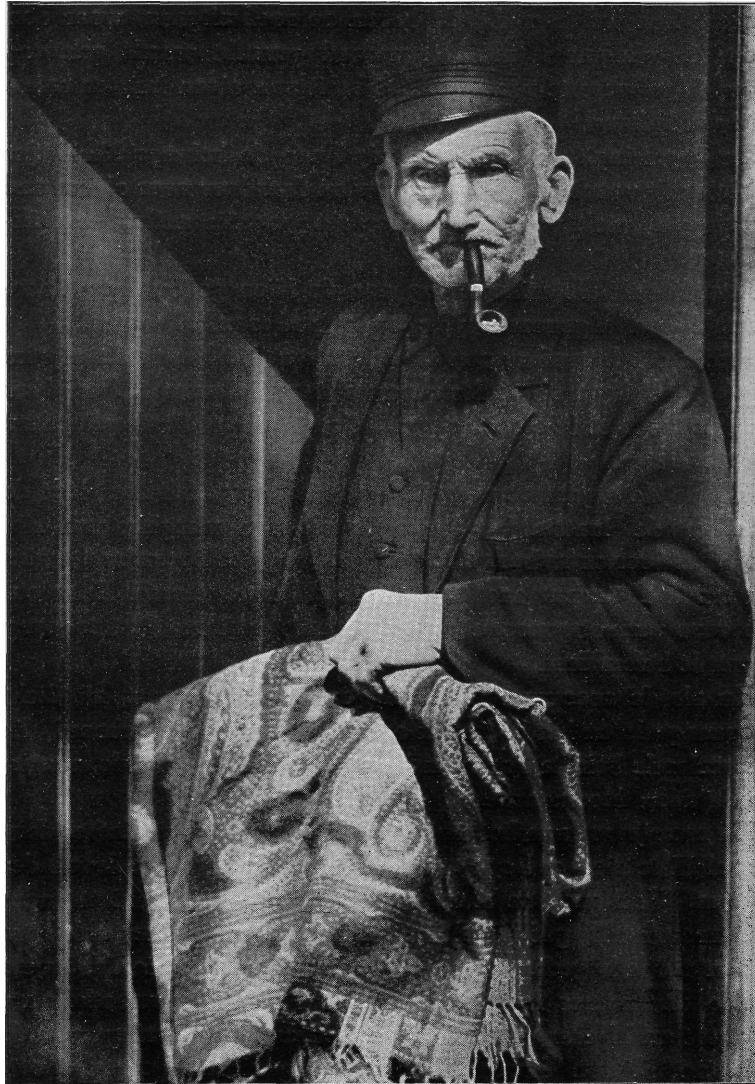
film in een originele smulpartij duidelijk demonstreert. Nogmaals verhuist de imker met zijn talloze pleegkinderen. Nu geeft het paarse vlak der hei weer gelegenheid om de honingkamers te vullen. Wordt de zomerhoning geslingerd, de nectar der heide wordt door de bijen in keurige nieuwe raten verwerkt tot een der fijnste delicatessen, n.l. honing in de raat. We zien de nijvere diertjes met onverdroten ijver de hagelwitte raten bouwen, en vullen met het heerlijke bloemen* zoet. Een klein verzuim van den imker om op tijd ruimte te geven, doet ze alreeds onder aan de ramen stukken raat bouwen.

Dat de bijen in deze haalwoede minder goed gehumeurd zijn en liever niet lastig gevallen worden, wie der lezers zal dat hun euvel duiden. Genoeg is gedemonstreerd dat bijen niet kwaadaardig zijn, maar

„Als de hei in trillend zonlicht
Bijen naarstig zamelen doet,
Loop ze dan niet in hun pijl vlucht,
Want hun angel is niet zoet.

En ik raad U daarom aan tijdens Uw vakantie-omzwervingen over het paarsgloeiend heidevlak niet in de vlucht der bijen te komen, want dan zou ook U met een dichtgelopen oog als onaangenaam souvenir thuis kunnen komen. Als de oogst der heide binnen is en daardoor ook de mogelijke plannen tot zwermen zijn verdwenen, wordt aan het luie leventje der darren wreed een einde gemaakt. Bij duizenden worden ze door werkbijen verwond en sterven spoedig. Voor zoover ze niet buiten de woning gejaagd worden om daar spoedig door avondkoelte te verkleumen, worden ze in de woning gedood, waarna door de corveeër de logge darrenlijken uitgedragen worden. De kasten en korven worden nu reisklaar gemaakt en de thuisreis aanvaard. En als thuis de imker zijn honing oogst, toont de bongerd door zijn vruchtschat, welke grote diensten de bijen tijdens den bloei aan de fruitteelt hebben bewezen. De zwavellap doet nog duizenden bijenvolken in korven den dood vinden, om hun honing te ontnemen. Maar ook betere methodes zien we in gebruik, zoals het bedwelmen met salpeterdamp of het afkloppen der bijen. De zwaar gevulde raten zien we dan uitbreken om gesorteerd te worden in raat-, lek- en pershonig, terwijl

de oude ledige wasraten aan ballen worden gekneed, om tot zuivere bijenwas te worden verwerkt. Dit kostbare artikel

In vreugdevolle tijden legt de oude imker kleurige, kostbare doeken op de „biekorven" om de „bieën" te laten medeleven in de feestvreugde van zijn gezin, daarmede duidelijk demonstrerend, welk een plaats zij in zijn leven innemen.

neemt bij de vervaardiging van vele chemische en technische producten een belangrijke plaats in.

Als de natuur den bijen niets meer biedt, doet hun verzamelsucht hen wel eens bij de burenen op roof uitgaan, waar dan op de vliegplank menig verwoed gevecht wordt geleverd om de rovers te weren en het bezit van eigen huis en haard te verdedigen.

De regering, ten volle overtuigd van de belangrijkheid der bijenteelt voor land- en tuinbouw en daardoor voor algemene welvaart, stelt voor den imker accijnsvrije suiker beschikbaar.

Deze wordt als suikerstroop aan de bijen gevoerd om daarmee hun afgenomen wintervoorraad aan te vullen. Gelijk elk levend wezen in de natuur, heeft ook de nijvere bij zijn belagers. Onder meer is daar de wasmot, die door zijn vraatzucht de gehele meubilering der bijenwoning kan verwoesten.

En als de najaarsstormen het bijenseizoen afsluiten, legt de imker de laatste hand aan de winterverzorging van zijn volken door extra bedekking toe te dienen. Vlieggaten worden verkleind tegen sneeuw- en hagelbuien, terwijl daardoor tevens aan ongenode gasten, zoals muizen, den toegang wordt belemmerd.

En als de sneeuw veld bedekt en bos drapeert, zit dicht opeengesloten het bijenvolk om haar moedertje geschaard» die strelende belofte doet van komende voorjaarsweelde, zonneschijn en bloemenzoet.

En zoo zijn we aan het einde van hetgeen het levende beeldenspel U te zien gaf over dat eigenaardige mystieke leven der bijen. Veel geeft ze U te zien, nog zeer veel, dat niet minder interessant is, gaf zij U niet te zien. Heeft echter ook deze film er toe bijgedragen U een blik te doen slaan in dat grote rijk der natuur met zijn onuitputtelijke bron van studie en genot en U een gevoel van eerbied en waardering voor de kleine nijvere honigbij en zijn organisatie gegeven, dan acht schrijver dezes zich ruimschoots voor zijn moeite beloond.

Santpoort 1927.

Bijenstand „Mellona”.

DE MEZA.

VRAAGT INLICHTINGEN
OMTRENT ONZE WETENSCHAPPELIJKE* EN
ONTWIKKELINGSFILMS.

De Bijenwereld.
De Rijn van Lobith tot aan Zee.
De Trawlervisserij.
De Beugvisserij.
De Haringvisserij.
Het Hospitaal~Kerkschip „De Hoop.”
Neerlands Volksleven in de Lente.
De Staatsmijnen in Limburg.
Polygoons Sportfilms.
Polygoons Oranjefilms.
De Olympische spelen te Parijs.
De Amsterdamse Havens.
De Rotterdamse Havens.
Naar tropisch Nederland.
Batavia — Oud en nieuw.
De Handelsstad Soerabaja.
De Tinwinning op het eiland Billiton.
Suikercultuur op Java.
Rijstcultuur op Java.
Indische sprokkels.
Een Indische Theeplantage.

N.V. FILMFABRIEK POLYGOON
N.V. NEDERLANDSCH INDISCHE FILM MY.
HAARLEM. - BUITENZORG.

